
Tretím titulom DVD edície so slovenskými filmami je Iba deň

Už tretí týždeň realizuje denník SME projekt Slovenský film 80. rokov. Edícia desiatky slovenských filmov na DVD vychádza vďaka spolupráci Slovenského filmového ústavu a vydavateľstva Petit Press. Po filmoch *Fontána pre Zuzanu* a *Chodník cez Dunaj* bude od pondelka 16. októbra 2006 v stánkoch dostupný tretí titul edície – poviedkový film *Iba deň*.

Traja režiséri filmu – Kvetoslav Hečko, Vladimír Štric a Michal Ruttkay – patria ku generácii režisérov, ktorá v slovenskom filme debutovala koncom 80. rokov. Napriek tomu, že československá kinematografia prežívala obdobie umeleckej stagnácie, ich spoločný debut *Iba deň* na prelome desaťročí výrazne zarezonoval. Scenáristom výnimočného filmu bol Štefan Uhrík. Snímku zloženú z troch poviedok (*Basa*, *Gítara*, *Bicie*) a epilógu zjednocuje téma hudby – bývalí spoluhráči zo zakázanej rockovej kapely zo 60. rokov sa po mnohých rokoch snažia stretnúť a spoločne si zahrať, comeback sa však neuskutoční. Film zobrazuje premenu rebelantského spôsobu života postáv na pohodlné prežívanie v rodine a stálom zamestnaní, plné morálnych kompromisov a zlyhaní. Pokus o návrat k vlastným ideálom z minulosti stroskotáva. Hlavné postavy v jednotlivých poviedkach stvárnil Pavel Zedníček, Miroslav Donutil a Jaro Filip.

„Scenár Štefana Uhríka prešiel klasickou dramaturgiou vo vtedajšej Slovenskej filmovej tvorbe a priebežne sa diskutovalo o tom, kto by mal film režírovať. V hre bolo päť až šesť mien, z ktorých sme nakoniec ostali my traja,“ hovorí Vladimír Štric, jeden z režisérov filmu. Spolupráca bola podľa jeho slov bezproblémová: *„S Mišom Ruttkayom a Kvetom Hečkom sa mi pracovalo výborne. Každý si režíroval svoju poviedku sám, stretávali sme sa hlavne v prípravnej fáze a pri dokončovaní filmu.“* Film vznikol takmer pred dvadsiatimi rokmi, podľa Štrica však za ten čas nestratil svoju silu: *„Videl som ho nedávno a až tak veľmi nezostarol, hoci niektoré veci by som hneď pretočil. Ak je základným atribútom umenia, že nestarne, potom sme asi nakrútili kvalitné umelecké dielo.“*

Na pozadie vzniku poviedkového filmu si spomína aj ďalší z režisérov Michal Ruttkay: *„Film vznikol v podmienkach úpadku socializmu, vo veľmi pokrivených „tvorivo-výrobných“ vzťahoch. Na Kolibe boli tri štúdiá a v každom sa pohybovalo veľa absolventov FAMU, VŠMU alebo zahraničných filmových škôl, hlavne VGIK-u. Čakateľov na debut bolo príliš veľa, dramaturgické skupiny boli zavalené scenármi a rôznymi intervenciami. Výber látky a tvorcov bol tiež pod rôznymi tlakmi, a tak sme s Dagmar Ditrichovou objavili „schodnú“ cestu – tri muchy jednou ranou. Keďže takéto riešenie (asi sa lacno naplnil plánovaný počet debutantov) sa zapáčilo vtedajšej dramaturgii, dostali sme sa bez nejakej dramatickej peripetie do fázy scenára.“* Film vznikol pred takmer dvadsiatimi rokmi. Ako hodnotí Michal Ruttkay snímku z dnešnej

perspektívy? „Keď som film skoro po dvadsiatich rokoch opäť videl, prekvapil ma skvelým dokumentárnym zachytením doby. Myslím si, že ani tvorcovia špeciálnych dokumentov nedokázali tak dobre zachytiť kolorit tej éry, vo filme je zachytená časť „mestských“ charakterov vtedajšej Bratislavy. Cieľom bolo zachytiť éru plnú kompromisov, sklamaní a zrád, ktorá bola na konci 80. rokov zdanlivo stabilná, beznádejná, výrazne deformujúca postoje a charaktery.“ Ruttkay spomína aj na problémy, ktoré vznikli počas nakrúcania: „V obsadení režisérskych postov sa robili účelové korekcie, a tak nie všetci tí, ktorí sa podieľali na nápadе, sa mohli predstaviť ako režiséri. Aj preto to potom bola hra každého z režisérov na seba (bitka o realizáciu záverečnej štvrtej poviedky čosi narušila), ale napriek tomu sme veľmi korektne komunikovali práve vo veciach, ktoré boli pre film spoločné. Film má všetky „príznyky“ debutov. Každý z tvorcov sa do neho snažil vtlačiť všetko, čo ho páľilo, a niekedy v ňom zaznie viac slov ako filmárčiny.“

Vladimír Štric nemal žiadne pripomienky k technickej kvalite prepisu filmu: „DVD som videl a kvalita je v poriadku.“ Technickú kvalitu prepisu filmu na DVD hodnotí aj Michal Ruttkay a hovorí, že „zodpovedá viac dobe vzniku filmu než prepisu na DVD, ale tomuto projektu to len pomáha. Kvalita DVD nosiča nie je z najlepších, skôr naopak.“ DVD edícia podľa Michala Ruttkaya môže položiť otázku, prečo sa slovenský film z nášho života stratil. „Nemáme nositeľov Nobelovej ceny, ale máme držiteľov Oscara a silnú filmovú históriu, ktorá skončila v 90. rokoch. Jeden film za rok je tak málo, že nestačí na to, aby existovali vypísaní autori, režiséri, ba ani klasické filmové profesie ako klapky a skriptky.“

Hlavným zámerom projektu SFÚ a vydavateľstva Petit Press je oživenie záujmu divákov o pôvodnú slovenskú tvorbu. Aký je názor Vladimíra Štrica na DVD edíciu slovenských filmov? „Vydávanie slovenských titulov na DVD a vôbec propagácie slovenského filmu a osvety slovenských divákov nie je nikdy dost. Čím viac sa o slovenskom filme hovorí, čím viac sa ním médiá v najrôznejšej forme zaoberajú, tým lepšie. Slovensko nikdy nebude rovnakou krajinou ako susedná Česká republika, kde i slabý český film vidí 500-600 tisíc divákov. Bez slovenskej kinematografie by bola naša krajina neúplná.“ A Michal Ruttkay dodáva: „Je to báječný nápad. Kolekcia sa stala najžiadanejším darčekom pre mojich priateľov, hlavne v Českej republike. Navyiac v domácich filmotékach sa zjaví nielen náš debut, ale aj vrcholy tej doby, za ktoré považujem Hollého Nočných jazdcov a ešte filmársky zázrak Pomocník. A tak si tieto skvelé veci pozrú i ľudia, ktorí by sa do kina na „nejaký“ slovenský film nevybrali.“

spracovala **Eva Michalková**

IBA DEŇ (1988)

RÉŽIA – Michal Ruttkay, Vladimír Štric, Kvetoslav Hečko • **NÁMET A SCENÁR** – Štefan Uhrík • **KAMERA** – Peter Beňa, Dodo Lietavec, Viktor Svoboda • **HUDBA** – Michal Pavlíček • **STRIH** – Maximilián Remeň • **ZVUK** – Juraj Solan • **ARCHITEKT** – Miloš Pietor ml. • **KOSTÝMY** – Miloš Pietor ml. • **VEDÚCI VÝROBY** – Ján Tomaškovič • **EXTERIÉRY** – Bratislava, Praha, Malinovo • **HRAJÚ** – Pavel Zedníček (Laco), Miroslav Donutil (Pipco), Jaroslav Filip (Stano), Radomír Tvrдый (študent Čiernik), Yveta Kožková (Viera), Soňa Dvořáková (Betka), Marián Schneider (Šarközy), Marta Černická (Matka) a. i. • **MINUTÁŽ** – 85 min • **PREMIÉRA** – apríl 1989

Jedným zo zámerov DVD edície Slovenského filmového ústavu a vydavateľstva Petit Press *Slovenský film 80. rokov* je obnoviť záujem slovenských divákov o pôvodnú filmovú tvorbu, aj preto pripomína produkciu obdobia 80-tych rokov, ktoré je ešte stále v pamäti staršej, ale i strednej generácie. Výber tvorí desať titulov. Dobrodružná dráma o pašovaní koní na slovensko-poľskom pohraničí krátko po prvej svetovej vojne *Noční jazdci* (1981) Martina Hollého, situačná komédia o smoliarovi Šimonovi v podaní Emila Horvátha ml. *Sladké starosti* (1984) režiséra Juraja Herza, tínedžerský hudobný film Dušana Rapoša *Fontána pre Zuzanu* (1985) o prvých láskach a neláskach, ďalej dramatický príbeh o morálke

Pomocník (1981) Zora Záhona podľa rovnomenného románu Ladislava Balleka, ďalší sfilmovaný Ballekov román *Južná pošta* (1987) v réžii Stanislava Párnického o prelomových chvíľach detstva päťročného chlapca v časoch povojnového obdobia na južnom Slovensku, tragikomický príbeh z prostredia východoslovenského regiónu *Pásla kone na betóne* (1982) Štefana Uhra, psychologický príbeh plný osobných konfliktov a dramatických situácií *Iná láska* (1985) Dušana Trančíka, generačný debut troch režisérov (Michal Ruttkay, Vladimír Štric, Kvetoslav Hečko) a jedného scenáristu (Štefan Uhrík) *Iba deň*, tragický príbeh o osudoch mladých priateľov počas druhej svetovej vojny *Chodník cez Dunaj* (1989) Miloslava Luthera a film Dušana Hanáka *Ja milujem, ty miluješ* (1980). O hodnote Hanákovho a Dušekovho diela svedčia ocenenia, ktoré film získal po sprístupnení verejnosti na konci 80. rokov. Snímka *Ja milujem, ty miluješ* dostala dosiaľ najvyššie ocenenie v dejinách slovenskej kinematografie – Dušanovi Hanákovi udelili Strieborného medveďa za najlepšiu réžiu na Medzinárodnom filmovom festivale Berlín 1989. Film získal aj Grand Prix a Cenu FIPRESCI na Medzinárodnom filmovom festivale v Štrassburgu 1989. Film v čase vzniku zakázali, uvoľnený do distribúcie bol až deväť rokov po nakrútení. Jednotlivé DVD tituly obsahujú aj textové bonusy, medzi nimi ohlasy z tlače, informácie o filme a profily tvorcov, fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. DVD edícia sa realizovala s finančnou podporou MK SR.

TERMÍNY VYDANIA DVD TITULOV:

FONTÁNA PRE ZUZANU – 2. október 2006

CHODNÍK CEZ DUNAJ – 9. október 2006

IBA DEŇ – 16. október 2006

INÁ LÁSKA – 23. október 2006

JA MILUJEM, TY MILUJEŠ – 30. október 2006

JUŽNÁ POŠTA – 6. november 2006

NOČNÍ JAZDCI – 13. november 2006

PÁSLA KONE NA BETÓNE – 20. november 2006

POMOCNÍK – 27. november 2006

SLADKÉ STAROSTI – 4. december 2006

Viac informácií o filmoch DVD edície Slovenský film 80. rokov nájdete na www.sfu.sk, objednávkový kupón na www.dvd.sme.sk.